

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . 26.—
Četrt leta . . . 13.—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . 66.—

Posamezne številke
na štiri strane 60 v.

Uredništvo i. upravnništvo:

Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne peščice
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek,
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

105. številka.

Maribor, dne 22. septembra 1920.

Letnik XII.

Mir z Avstrijo.

Poslanec dr. Hohnjec je imel o priliki parlamentarne razprave o mirovni pogodbi z Avstrijo v beogradskem Narodnem predstavništvu 16. septembra ta-le govor:

Gospodje narodni poslanci! Priznana prislovi-
ca pravi: Zgodovina sveta je obenem sodba nad sve-
tom. Ta rečenica predpostavlja, da biva in vlada
nad človeštvom moralni zakon in njegova sankcija:
kazen, ki nastopa, kadar gre za cele narode in dr-
žave, že na tem svetu. V gotovih velikih dobah bu-
ne ta sodba in kazen z vso silo na dan.

Taka prevažna doba je bila tudi svetovna vo-
na. Njen rezultat je gradiozna obsodba pangermans-
kega imperializma in vzporedno z njim tekočih šovi-
nističnih stremeljenj z nemškim narodom zvezanih na-
rodnosti. Veličje te svetovne sodbe in kazni se zrcali
ne samo v depoziranju dveh vladarskih hiš, ki ste
bili glavni nositelji germanske imperialistične ide-
je, hohenzollernske in habsburške dinastije, marveč
še bolj v popolnem zlomu nekdanj tako oblastno na-
stopajoče avstro-ogrske monarhije. In prav ta zlom
dokumentuje krivdo nemškega in madžarskega na-
roda.

Nemški narod v avstrijski republiki in madžar-
ski narod se sedaj kaj rada prikazuje v vlogi dveh
jagnjet, ki sta docela nedolžni na svetovni vojni in
njenih grozotah. To pozo so velesile, združene v en-
tenti, zavrnile kot hlimbo. V odgovoru na pripombe
avstrijskega kancelarja dr. Rennerja k saint-germ.
mirovni ugovoru je odgovorila ententa dne 2. sep-
tembra 1919:

„Avstrijski narod deli v velikem obsegu s svo-
jim sosedom ogrskim narodom odgovornost za zla, ki
jih je pretrpela Evropa zadnjih pet let. Če bi se bil
avstrijski narod tista leta, ki so potekla pred vojno,
potrudil, da bi bil zadušil duha militarizma in go-
podstvaljivosti, s katerim je bila prešinjena vlada
monarhije, če bi bil dvignil istiniti protest proti vojni,
bi se bil branil podpirati in ohraniti svoje oblast-
nike, da so mogli nadaljevati vojno, bi se morala tej
njegovi obrambi obrniti pažnja. Toda vojno so obne-
ni napovedi na Dunaju burno pozdravili, avstrijski

narod je bil od početka vojne do konca njen vnet pri-
staš ter ni do končnega poraza na bojišču ničesar
storil, da bi se ločil od politike vlade in svojih za-
veznikov. Vzpričo tolikih očitnih dokazov se avstrij-
ski narod primerno svetim načelom pravičnosti mora
prisiliti, da sprejme na-se svoj popolni delež odgovor-
nosti za zločin, ki je povzročil na svetu toliko velike
nesreče.

K temu še pride: zvezne in udružene vlasti se
čutijo dolžne ugotoviti, da je bila politika nekdan-
jih Habsburžanov po svojem bistvu politika, ki bi
naj vzdržala hegemonijo nemškega in madžarskega
naroda nad večino prebivalcev avstro-ogrske monar-
hije. Ta sistem nadvlade in pritiska, ki je en narod
spravljaj v nasprotje z drugim in ki ga je avstrijski
narod stalno podpiral, je bil eden najgrobnejših vzrokov
svetovne vojne. Avstrijska delegacija — tako nadal-
juje ententa v odgovoru — je tudi protestirala zoper
tiste določbe v pogodbi, ki urejajo odnose Avstrije do
novoustanovljenih držav na ozemlju stare monarhije.
Zvezne in udružene vlasti se čutijo dolžne poudariti,
da slabost, na kateri bo trpela Avstrija, ni posledica
določb mirovne pogodbe, marveč izvira iz politike
nadvlade, katere se je avstrijski narod držal v pre-
teklosti. Politika nadvlade je kot neizogibno posledico
povzročila zlom in iz tega zloma je zrastel sedaj-
nji težki položaj Avstrije.

Kakor vidimo iz navedenih besed, je sodba en-
tente o avstrijskem narodu stroga in ostra. Ne da se
pa reči, da bi tej ostri in docela pravični sodbi tudi
odgovarjala vsa določila saintgermainске mirovne
pogodbe.

To velja predvsem o odškodnini, ki bi jo mora-
la dobiti naša država; saj koncedira § 179 Avstriji,
da njena sredstva ne zadoščajo, da bi se zajamčila
popolna poprava vseh izgub in poškodovanj, vsled
česar škoda, storjena v novoosvojenih krajih, sploh
ne pride v poštev. Ta zadeva je iz mirovne konfe-
rence prenešana v komisijo o reparaciji („za nakna-
du štete“), ki bo tudi morala rešiti druga vprašanja,
zlasti vprašanja finančnega značaja (vprašanja o

predvojnih dolgovi bivše Avstrije, o odkupu javnih
domen itd.).

Preveliko obzirnost proti Avstriji kaže tudi re-
šitev vprašanja državnih mej med Avstrijo in našo
državo. Ententa sicer zatrjuje:

„Zvezne in udružene sile so se vobče po vseh
močeh trudile, da so se meje med državami nekdanje
avstro-ogrske monarhije potegnile na pravičen način
in tako, da bo v Srednji Evropi naseljen stalen mir.
Glede Jugoslavije so zvezne in udružene vlasti po
možnosti sledile priznanim jezikovnim mejam.“

Proti temu pa je treba ugotoviti, da je bila, kar
se tiče nas Slovencev, dana možnost, bolje in pravič-
neje slediti jezikovnim mejam. To povdarja tudi od-
bor za ispitivanje zakonskega predloga o senžermen-
skem mirovnem ugovoru v svojem poročilu:

„Učinila se je našemu narodu nepreboljiva ne-
pravda, da cela severo-zapadna meja naša linija se-
če naše narodno telo i odcepa od njega ne samo po-
jedine krajeve i občine kao n. pr. naše istorisko Go-
sposvetske polje, nego čitavu prostranu teritoriju. U
Koruškoj je starom našem neprijatelju izručen čitav
slovenski deo Ziljske doline i skoro sva slovenska o-
kolina Beljaka, kao da mu se htela podeliti nagrada
za njegovo hiljadu-godišnje ugnjetavanje našega na-
roda. I u Stajerskoj oduzima ugovor o miru od naše
neprekidne narodne čitav niz krajeva i občina i
sprečava gospodarski spoj između Maribora, Ljuto-
mjera in Prekomurja time da jedan deo železnice
među Špiljom i Radgonom, kao i Radgonu samo s pot-
puno slovenskim selima, severo od grada, propušta
Avstriji.“

Storila se nam je torej krivica na celi zapadni
in severni meji. Kar je ententa napravila iz sloven-
ske Koroške, to se je danes že večkrat povdarjalo.
Ce je deželna vlada v Ljubljani morala radi postopa-
nja plebiscitne komisije na Koroškem podati ostavko,
ker ne more nositi odgovornosti, je to signatura na-
šega zunanje-političnega položaja in dokaz tiste veli-
ke naklonjenosti in pravičnosti naših zaveznikov —
proti naši državi.

Kar se tiče Stajerske, je naša nujna zahteva,
da postopa delimitacijska (razmejitvena) komisija sine
ira et studio, to je brez protežiranja Avstrije in brez

LISTEK.

Mir z Avstrijo

Spomini orlovske mladosti.

(Dalje.)

Oni je stopil tesno k meni, da se je njegov ko-
molec zadel ob mojega. Zdrznil sem se. Z levice sem
segel v žep in ovil prste okoli noža, z desnico sem
vrget plašč na ramo, da bi me v slučaju prijema
ne oviral.

Pomislim sem: Nož je majhen, roka slaba, nas-
protnik od sile močan. Kako se bom branil? Zastonj
bo vsak odpor! Če hočem kaj doseči, ga moram pre-
hiteti . . .

Krčevito sem zgrabil za nož. Izvlekel bi ga bil,
pa se mi ni dalo. Mišice so mi postale trde in ne-
bogljiive. Vsi udje so mi bili kakor otrpli, le noge so
avtomatično nadaljevale svojo pot.

Tedaj me je nagovoril.

„Odkod in kam?“

Odleglo mi je. Cloveška beseda je čudovito po-
mirjevalno vplivala na moje živce. Ko sem odprl u-
sta za odgovor, mi je sicer v prvem trenutku privrel
le globok oddih z dna srea, koj potem sem mogel
spregovoriti.

Le najpotrebnejše sem povedal. Clovek je po-
slušal in pritrdjeval. Nagibal se je tesno k meni in me
je z levice skoro objemal. Govoril mi je tako blizu na
uho, da sem na celem obrazu čutil njegovo toplo sa-
po. Smrdela je po vinu . . .

Pijan je torej! Pa premalo, da bi se ga bilo
treba menj bati. Če me napade, ga bo ta mera alko-
hola ravno prav podpirala . . .

Zavila sva v klanec. Pravil mi je, kje bil in
kam gre. Na pol sem ga razumel. Preveč mi je vrelo
v glavi. Pa me vpraša, če nimam denarja, ker ho-
dim peš!

Torej vendar res! Denarja išče pri meni. Prav
malo sem imel v žepu, vendar sem trepetal pred ti-
stim trenutkom, ko mi zastavi pot in zakliče:

„Denar ali dušo!“

Potne kaplje na hrbtu so mi spet zmrznile in la-
sje so mi silili kvišku, da mi je klobuk lezel z glave.
Tedaj sva bila vrh klanca in ob cesti je stala
hiša. Spreletela me je nenadna sreča, da mi je obli-
čala noga. Sredi ceste sem se ustavil. Moj spremlje-
lavec ni bil videti presenečen.

„Glejte, ravno prav. Tu je moj dom. Hvala vam
za prijetno druščino! Lahko noč!“

Ves mehak in prijazen mu je bil glas. Predno
sem odgovoril, je izginil za hišo.

Osupel sem stal na cesti. Je resnica ali pre-
vara? Na licih sem še živo čutil žgočo sapo neznan-
ca.

Sunil sem s komolci daleč od sebe v črno noč
in nisem zadel nič človeškega. Vedel sem torej: Spet
sem sam na samotni cesti . . .

Kakor v omotici sem dirjal dalje. Prišel sem do
vasi in zagledal v bližnji daljavi odsev razsvetljene
Ljubljane.

Otrl sem si mrzli pot s čela in sem se na glas za-
smejaj v gluho noč. Rekel sem si na tihem: Tudi to
je bilo zavolje Orlov . . .

XXII.

O počitnicah leta 1910 je počil glas, da se pri-
pravljaj nov izlet v večjem obsegu, in sicer v St. Ili
v Slovenskih goricah. Orli bi imeli prvokrat nasto-
piti na ogroženih obmejnih tleh in sploh biti jedro ce-
le prireditve.

O St. Iliju smo bili že marsikaj slišali. Saj je
ime „St. Ili“ pomenilo „Slov. straži“ naravnost geslo.
In mi smo bili, kajpada tudi goreči „Stražarji“.

Med domačimi fanti sem imel s pomočjo majhne
agitacije prav kmalu tri Orle za izlet. Marinček je
bil med njimi. Blagajnik nam je odštel po sklepu od-
borove seje po pet kron društvene podpore. Ta svota
je zadostovala za polovično vožnjo s posebnim vlakom
tja in nazaj . . .

Na Marijin praznik osmega septembra smo se
odpeljali iz Ljubljane. Lep dan je bil in vsi smo bili

židane volje. Praznično so nam bila srca, saj smo i-
meli v nekaj urah stopiti na posvečena tla naše ča-
stljive severne trdnjave.

Na vlaku smo se našli Orli z raznih strani in
krajev. Na mah nas je združila skupna ideja v od-
kritosrečno bratstvo. Naši pogovori so bili primerni
prazničnem razpoloženju, vmes so se glasile navdu-
ševalne slovenske popevke. Cim bliže smo prihajali
svojemu cilju, tem bolj so nam žarela lica tem bolj
je rastla v nas krepka volja: Pokazati grabežljivemu
tujeju, da hoče biti Orel branitelj vseh narodnih sve-
tinj!

Naš vlak je moral tudi na zunaj kazati, kaj
vozi seboj v zeleno deželo Dravskega polja in Slo-
venskih goric.

Bil je ves v zelenju in cvetju, iz vseh oken so
se smejale solnčne slovenske trobojnice. Ob celi dol-
gi progi so postajali deželani in strmelji v vriskajoči
vlak, ki je brzel mimo kakor zeleni Jurij na pisanem
konju — znaneč rojstvo nove pomladi . . .

Do Zidanega mosta smo bili bolj sami zase.
Dežela okoli nas je bila tesno stisnjena in ni imela
posebnih vabljenosti za nas. Toliko več smo si vedeli
povedati sami med seboj. Pot ob Savinji navzgor je
bila drugače vstvarjena. Se bolj se je oživljaj svet
onstran Celja.

Okolica se je širila in nudila mikavnih pano-
ram. Pot na levo in desno so bila zdaj in zdaj polna
nedeljskega ljudstva. Prihajalo je od zgodnje službe
božje, više proti Mariboru, je hitelo zopet v svetišče
k poznemu opravilu.

Kakor stari znanci ob zopetnem srečnem svi-
denju — tako smo se pozdravljali. Naši vozovi so ka-
kor oživeli. Iz vseh oken je plapolalo in valovilo, zra-
ven je oril stoteri in stoteri „živijo“ v pozdrav bra-
tom in sestram lepega Stajerja.

In oni — kako iskreno so odzdravili. Klobuki s
ponosnimi peresi in spominskimi šopki so se nam
klanjali, beli robci so pluli po zraku in vračali vo-
ščila bratskih sre. Dokler nas ni razločil brzeči hla-
pon, tako dolgo smo si nazdravljali in odzdravljali
naprej in nazaj, naprej in nazaj . . .

Dalje prihodnjič.

zapostavljanja naše države in njenih pravic. Nikakor ne moremo dopustiti, da bi duh, ki obvladuje to komisijo in njeno delo, bil prešinjeno z vonjem italijanskih simpatij za Avstrijo. Mi izjavljamo, da od tega, kar nam že daje tekst mirovne pogodbe, absolutno ne odstopimo. K temu še morajo priti tudi oni kraji, ki sicer ležijo onstran na splošno določene črte, ki pa iz narodopisnih, gospodarskih, politično- in cerkvenobitinskih in šolskih razlogov spadajo k nam. Izjavljamo, da bomo znali svoje pravo konsekvenco braniti tudi proti takim, ki so oficijelno priznani kot naši prijatelji.

Naša država se je v pogodbi, sklenjeni z Zedinjenimi državami Amerike, z Anglijo, Francijo, Italijo in Japonsko, obvezala, da prizna vsem državljanom brez ozira na raso, jezik in vero enakost pred zakonom in iste meščanske in politične pravice (§ 7); da imajo državljani, ki pripadajo etničnim, verskim ali jezikovnim manjšinam, isto pravo, da si ustvarjajo dobrodelne, verske in socialne ustanove, kakor šole in druge izobraževalne ustanove ter da jih sami upravljajo (§ 8); da se v mestih in krajih, v katerih stanujejo v znatni meri državljani drugega jezika, v osnovnih šolah poduk in vzgoja vrši v njihovem lastnem jeziku (§ 9).

Naša država te svoje obljube in obveze vestno izpolnjuje. Avstrija je prevzela iste obveze in obljube z ozirom na državljane druge narodnosti (§ 62—69 saintgermainске mirovne pogodbe). Ali jih pa tudi izpolnjuje? Čehi na Dunaju, ki so se toliko časa prej pod monarhijo in tudi sedaj pod avstrijsko republiko morali boriti za češke šole, znajo o tem zadosti povedati. Se več pa znajo o tem povedati naši ubogi slovenski rojaki v onih delih Koroške, ki spada pod Nemško Avstrijo, ki ne dobijo svojih internacionalno jim zajamčenih pravic ne v cerkvenem in ne v šolskem oziru. Mislim, da velja tu princip reciprocitete. Cesar ne dobijo Slovenci v Nemški Avstriji, do tega tudi Nemci pri nas nimajo pravice. To načelo je internacionalne važnosti in po njem se bomo mi tudi ravnovali. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Nemci so si ustanovili svoje prosvetno društvo pod imenom „Schwäbischer Kulturbund“, ki ga sedaj razširjajo po celi naši državi. Firma je sicer prosvetna, ne ve pa se, ali bo tudi ves obrat zgolj prosveten. Če bodo v obrat posegali ljudje, ki so bili nekdanj najstrupenejši nasprotniki pravic slovenskega naroda in jugoslovanskega ujedinjenja, kakor n. pr. dr.

Mravlagg v Mariboru, ki je na društvenem zborovanju v Novem Sadu govoril o krivicah, ki jih baje delajo Slovenci Nemcem v naši državi, je opravičen sum, da je prosveta samo plašč, pod katerim se bodo skrivala čisto drugačna stremjenja. Ne smemo pustiti iz vidika, da je med nemškim svetom še vedno močna in delavna velikonemška struja, ki se hoče teh prosvetnih organizacij posluževati kot postojank na svojem prodiranju proti jugu in vzhodu, proti Jadranu in Balkanu. Naša država, držeča se mednarodne pogodbe, dovoljuje Nemcem dobrodelne, socialne in izobraževalne organizacije. Kaj pa Avstrija proti našim slovenskim rojakom, ki so morali ostati pod njeno oblastjo? Ali bo Avstrija pripustila slovensko prosvetno društvo, ali ne bo ovirala njegovega delovanja? Tudi tukaj je treba, da pride do veljave načelo reciprocitete.

Gospodje narodni poslanci! Dovolite mi, da ob priliki ratifikacije mirovne pogodbe z Avstrijo tudi na kratko omenim veliko zaslug slovenskega naroda za obrambo jugoslovanske zemlje proti germanizacijskim nakanam nekdanje avstro-ogrske monarhije. Z uma svitlim mečem je naš narod stal na braniku jugoslovanske zemlje. Postavljen na najbolj eksponirano točko je moral vzdržati najhujše napade, odbijati najsilnejše navale z vsemi materialnimi in duševnimi sredstvi opremljenega germanstva. Njegovo glavno orožje ni bilo ne številnost njegovih pripadnikov, ne materialna sila, ampak moč našega naroda je bila njegova izobraženost, njegova umska in moralna izobrazba. Naše izobraževalne organizacije, ki smo z njimi prepletkali celo našo slovensko domovino, so bile glavne barikade, ob katerih se je lomil in zlomil germanski naval. Sedaj, ko imamo svojo lastno nacionalno državo, bodo naše izobraževalne organizacije izgubile značaj boju in odporu namenjenih barikad, ter bodo vse svoje delo posvečale lepemu cilju, da se ohrani naš narod na prejšnji višini prave ljudske izobrazbe ter da se dviga vedno više in više. Toda na zapadu in jugu naše slovenske zemlje, kjer naš narod še vedno ječi pod tujim jarmom, bo izobraževalno delo med ljudstvom moralo skrbeti za to, da se zgradijo in ohranijo one jake barikade, ob katerih se bo razbil naval raznarodovalnega italijanizma. Prava narodna prosveta in moralna jakost je tisto orožje, ki bo osvobodilo tudi naše brate na zapadu in jugu ter jih pripeljalo v osvobojeno in ujedinjeno domovino. (Živahno odobravanje in ploskanje. Klici: „Živeli Slovenci!“ Govorniku čestitajo.)

Italija.

Italija, Francija in Anglija ne priznavajo d'Annunzijeve proklamacije kvarnerske regence. Te velesile žele, da pride glede rešitve jadranskega vprašanja do direktnih pogajanj med Jugoslavijo in Italijo. To vest je sprožil protest Jadranskega zbora proti d'Annunzijevi proklamaciji, ki je naslovljen na francoskega ministrskega predsednika Milleranda.

V Rimu se vršijo pogajanja milanskega akcijskega odbora delavske delegacije z vlado. Ta odbor bo stavil vladi in industrijalcem ultimatum z zahtevo, da se dovoli strokovnim organizacijam prevzeti kontrolo. Ako bi vlada ta ultimatum odklonila, bo zasedlo delavstvo tvornice po celi Italiji.

Italija zahteva, da se sprejmeta tudi Nemčija in Avstrija v zvezo narodov.

Madžarska.

Pretekli teden je prejel čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš dokaze, da je prejel upravniki Madžarske, admiral Horthy iz Švice velike svote švicarskih frankov. Tudi je še vlada, Čehoslovaške prejela navodila, kako bi naj uporabljal ta denar in sicer za vpostavitve monarhije z bivšim cesarjem Karlom na čelu na Madžarskem in na Čehoslovaškem. Vsi ti dokumenti bodo fotografirani, nakar se bo pričela preiskava. Ni dvoma, da gre tu za jako široko zasnovano monarhistično propagando v korist bivšemu cesarju Karlu. V bivši škofiji palači grofa Zichy-a v Pečuhu pa uraduje nek Horthy-jev častnik, pri katerem se Madžari, ki prihajajo v Jugoslavijo, takoj zglašijo, da dobijo potrebne legitimacije. Torej rovarjenje tudi proti naši državi. Policija je odredila preiskavo.

Rusko-poljska vojna

Poljaki javljajo, da so zasedli kraje ob donjem Zbrucem, nadalje Husjatín, Trembolo, Oletew Tarnopol in Brody. Po luti bitki je padlo v poljske roke Dubno. Na vsej ostali fronti se bijejo vsakdanji boji krajevnega značaja. Rusi zbirajo svoje bojne sile ob Njemenu in Szozari.

Ruski general Rozkalnikov, načelnik mornarice v Vzhodnem morju je odredil mobilizacijo 100 mornarjev. Mornarji so se uprli mobilizaciji in začeli proti generalu hujskati kot rabeljnu. Rozkalnikov je pustil postreliški vseh 100 mornarjev.

Domača politika.

Jadranski zbor. Koncem septembra so ustanovili predstavitelji prebivalstva zasedenih krajev v Zagrebu „Jadranski zbor“ kot najvišje politično zastopstvo neodrešenih krajev. Njegova naloga je, da skrbi za povoljno rešitev jadranskega vprašanja in vzdržuje v državi živo zanimanje za neodrešeno domovino. V propagandne namene izdaja „Jadranski zbor“ brošure-letake: „Jadranski glas.“ Doslej sta izšla dva zvezka. Prvi zvezek obravnava ustanovitev zbora v dneh 23. in 24. avgusta v Zagrebu. Drugi

zvezek pa poročilo državnega tajnika Zedinjenih držav ameriškemu poslaniku v Parizu o stališču predsednika Wilsona v jadranskem vprašanju. Pisarna „Jadranskega zbora“ se nahaja v Zagrebu, v vladni palači na Markovem trgu 6. I. (bivši prostori „Narodnega Vječa“), tel. 1545.

Demokratska sodba o železnica. Demokratje in komunisti so v svojih glasilih vedno trobili v svet, kako je dr. Korošec železnice zavozil in že so prerokovali dan, ko bodo železnice vsled Koroševe nespособnosti popolnoma zastale, dasi so privatno celo liberalni železniški uradniki zatrjevali, da pod Koroševim ministrom dobivajo vsaj enkrat pametne odredbe. Mladoliberalno glasilo z dne 17. t. m. pri naša o položaju državnih železnic sledeče: „Nekateri časopisi so naglašali te dni, da stojimo pred težko prometno krizo... Zagrebška „Riječ“ (demokratska, op. ur.) se je na merodajnem mestu informirala, koliko so omenjene vesti utemeljene, ter je izvedela, da so te vesti pretirane... Razmere na železnici so se znatno izboljšale. Zagrebška delavnica dela zelo intenzivno ter popravlja mesečno 600 do 900 vagonov in kakih 10 lokomotiv. Meseca avgusta je bilo popravljenih 911 vagonov... Če bi se odbile draginjske doklade za nameščence, katere bi moralo plačati finančno ministrstvo, koje pa morajo plačati železnice iz lastnih sredstev, tedaj bi bila zagrebška direkcija aktivna. Aktivna (zagrebške direkcije, op. ur.) so znašala mesca januarja (pred dr. Korošcem, op. ur.) 500 000 K, a mesca junija letošnjega leta (4 mesece potem, ko je dr. Korošec prevzel železnice, op. ur.), že približno 11.000.000 K.“ Kljub tej ugotovitvi dveh demokratskih listov, „Jutra“ in „Riječ“, bodo liberalci prav gotovo še naprej udrihali po dr. Korošcu in mu očitali nespособnost.

Volilno gibanje.

Konferenca o ustavnih vprašanjih. V volilnem boju bo igralo veliko vlogo ustavno vprašanje, zlasti boj med centralističnim načelom in samoupravnimi težnjami. Dr. Zerjav je sklical za minulo nedeljo v Ljubljano neke vrste posvetovalne pravnikov, da so razpravljali o tem vprašanju. Razprave so imele čisto teoretičen značaj. Dr. Zerjav je povedal, da je načelo centralizma premagano. Dr. Sagadin je podal pregled različnih ustavnih načrtov, ki so se porodili doslej. Dr. Babnik se je izrekal za centralizem zakonodaje in sodne uprave, dr. Vošnjak za centralizem šolstva, dr. Oražem za centralizem zdravstva, dr. Pirkmajer za avtonomijo občin, dr. Steska je govoril o pokrajinski samoupravi. Kakor razvidno, torej niso prišli gospodje do enotnega stališča. To vprašanje bo najbrže belilo glavo še marsikomu in se ne bo rešilo v enem zasedanju.

Demokratje v Banatu. V nedeljo, dne 12. t. m. so priredili demokratje v Vršcu v Banatu velik shod, kjer je nastopilo tudi več njihovih bivših ministrov in poslancev iz raznih pokrajin. Njihovi listi pišejo, da je bilo navzočih gotovo čez 1000 oseb. Po naših pojmih je to zelo malo. Toda če se pomisli, da so na ljubljanskem „manifestacijskem“ shodu istega dne sami našli na svoje veliko zadovoljstvo 500 udeležencev, so lahko s shodom v Vršcu še zelo zadovoljni. Po shodu so priredili pojedino, katere se je udeležilo, kakor pišejo, nad 200 oseb. Razmeroma je izpadla torej pojedina veliko bolj, kakor pa shod.

Bunjevci. Volilno gibanje se pričenja razvijati tudi po Vojvodini. Kakor izgleda dozdaj, bodo vlozene štiri kandidatske liste: Bunjevska, demokratska, radikalna in socijalistična. Prva je v tesnem sorodstvu z našo ljudsko stranko. Privržence ima zlasti med tamošnjim revnim katoliškim prebivalstvom, med Bunjevci in Sobci. Veliki strankini zbor bunjevske stranke se bo vršil dne 10. listopada.

Državni odbor je določil število glasovalnih krajev na več nego 6000. Tekom prihodnjega tedna bodo imenovani predsedniki volilnih odborov.

Dnevne vesti.

Ljudsko glasovanje na Koroškem. Plebiscitna komisija za ljudsko glasovanje na Koroškem je sprejela sledeče važne sklepe: V občinah, katere štejejo večje število glasovalcev, bo več glasovalnih prostorov in sicer približno za vsakih 600 glasovalcev po 1 glasovalni prostor, vsled česar bo glasovanje izvršeno v enem dnevu. Člani občinskih odsekov in orožniki bodo glasovali v oni občini, kjer bodo na dan glasovanja vršili svojo službo. Vsak glasovalec dobi pred vstopom v glasovalni prostor kuverto, v kateri bosta ena bela in ena zelena glasovnica. V posebni celici raztrga glasovalec glasovnico za ono državo, za katero noče glasovati ter vtakne obe glasovnici, to je celo in raztrgano, v kuverto, ki jo nato odda. Poveljnikom orožniških čet v Velikovecu, Borovljah in Celovcu bodo pridržani za kontrolo ententni častniki.

Spletkarije Nemcev na Koroškem. Nemci bi radi na vsak način doseglj preložitve ljudskega glasovanja na Koroškem vsaj do novembra. Spletkarijo na vse mogoče načine in skušajo vplivati na plebiscitno komisijo, da bi vzela odločitev v pretres.

Naše orožništvo ostane na Koroškem. Naše orožništvo ostane na Koroškem, pač pa bosta pridejena poveljstva v Borovljah in Velikovecu po en angleški in francoski častnik, istofako v Celovcu.

„Socijalist“ za plebiscitno ozemlje. Slovenski socijalisti so prišli izdajati v propagandne namene po glasovalnem ozemlju nov list pod navedenim naslovom. Z njim so stopili v oster boj proti avstrijski

Plinčni pregled

Jugoslavija.

Regentov pohod v Sarajevo. Regent Aleksander se je odpeljal 18. t. m. v zadnji „Straži“ omenjenem spremstvu ministrov v Sarajevo. Že odhod iz Beograda je bil slovesen, potovanje iz Beograda v Sarajevo je bila nepretrgana črta ovacij, katere je prirejalo navdušeno ljudstvo. V Drventi je izročil župan Abdulah Elendić regentu zastavo upornikov iz leta 1834. V Doboju je prestolonaslednik po sijajno prirejeni serenadi prenočil v dvornem vlaku. Na poti iz Doboja proti Sarajevu se je ustavil kraljevič še v Maglaju, Zavidoviču in Žepcu, kjer so se vršili povsod nad vse slovesni sprejemi. Na mestnem kolodvoru v Sarajevu je bil regent sprejet od oficijelnih dostojanstvenikov, nakar se je začel slavnostni spreved po mestu med navdušenimi pozdravi tisočere množice. Zvečer ob 8. uri je regent v dvoru večerjal, ob desetih pa je priredil narod svojemu vladarju slovesno ovacijo. Z nagovorom je pozdravil regenta sarajevski župan Petrović, nakar mu je kraljevič prisrčno odgovoril. Ovacije, igranje godb in plesanje kola pred dvorom se je nadaljevalo do polnoči.

Finančno ministrstvo je zapovedalo delegacijam, da ustavijo nadaljno tiskanje državnega proračuna, ker bo ta revidiran. Tudi o že proglašeni pravilniku o pobiranju novih trošarin se bodo podvzele od strani Jugoslovanskega kluba važni koraki, da se zadeva prepreči ali vsaj prav znatno omili.

Finančni odbor je odobril predlog o ustanovitvi poštne hranilnice v Sarajevu. Sklepal je tudi o ureditvi čekovnega prometa in ugotovil, da nam še dolguje dunajska poštna hranilnica 15 milijonov K iz čekovnega in 12 milijonov K iz hranilničnega prometa. Budimpešta pa 28 milijonov K. Naše dunajske in budimpeštanske terjatve bo rešila repariacijska komisija.

Ministrski svet bo razpravljal v četrtek končnoveljavno o povišanju plač državnih uslužbencev. Ministrskemu svetu bosta predložena za rešitev uradniškega vprašanja dva načrta. Plače uradnikom bi se naj povišale za 10% pri uradnikih višje vrste, do 90% pri onih nižje stopnje in ki imajo številno obitelj. Uradnikom z dinarsko plačo bi se naj povišale dnevnice za 15%. Draginjske doklade odpadejo in se uvedejo dnevnice za samce in oženjene. Po tem predlogu bi rabil finančni minister 200 milijonov dinarjev. Da bi se pokrili ti stroški, bi se naj uvedli novi davki na avtomobile, kočije, glasovirje in povišala trošarina na sladkor in takse na protokoliranje firm.

Alfancem, ki so skušali zopet vpasti v naše ozemlje, je naša vojska na pobegu ugrabila krog 12.000 ovac, 1900 govedi in 800 otovorjenih konj.

Pobune hrvatskih kmetov so se že pomirile v toliko, da je ban prekinil preki sod v Hrvatski in Slavoniji, izvemši v varaždinski, bjelovarsko-križevački in zagrebški županiji. Zborovanje so zopet dovoljena.

kim socialistom, ki istotako izdajajo v nemškem jeziku list, s katerim agitirajo za Avstrijo. Prihajamo torej tudi na to točko do načelne ločitve.

Italijanska tatvina. Meseca julija sta odšla iz Pariza dva vagona z diplomatskimi akti naše mirovne delegacije. Vagona sta srečno dospela v Trst, kjer so ju Italijani zadržali. Spremljevalca vagonov so italijanske oblasti vrgle v temnico in so ga izpustile šele na posebno intervencijo. Med tem časom pa je že izginil eden vagon, a drugi še vedno ni prišel na svoje mesto.

Mala ententa in Bolgarija. V Pragi se vršijo pogajanja med bolgarskim ministrskim predsednikom Stambulinskim in čehoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem glede pristopa Bolgarije k mali ententi.

Kako poročajo v Beogradu. Naše časnikarstvo je na Hrvatskem, a še bolj med Srbi, popolnoma tuje. Po velikih hrvatskih kavarnah dobiš dunajske in graške liste, med njimi tudi popolnoma ničvredne, a slovenskega ne dobiš. Kvečjemu boš kje našel, a še to zelo težko, „Slovenski Narod“, a tega ne čita izmed domačinov nikdo. Pri nas pa dobite tudi po manjših mestih v kavarnah hrvatske in srbske liste. — Na uredništva hrvatskih in srbskih listov se pošilja naša časnikarstva, a ne čita jih nikdo. Valjajo se okrog kot nadležni papir. Temu primerno je potem tudi poročanje o naših zadevah. Danes tukaj za vzgled samo en slučaj: „Samouprava“ je glavno glasilo srbske radikalne stranke, razmeroma dobro urejevan in nam naklonjen list. V številki od nedelje poroča, da je rimski italijanski dnevnik „Tribuna“ dobil poročilo iz Trsta, da je dne 12. t. m. v Trstu neki slovenski duhovnik v pridigi v cerkvi sv. Antona razžaljevo govoril zoper karabinijerje in državne redarje. Navzoči fašisti so radi tega streljali na duhovnika in ga ranili. — O istem dogodku je poročal popolnoma natančno ljubljanski „Slovenec“ takoj drugega dne, seveda brez laških laži. A glavni srbski list je to izvedel šele sedaj iz laških časnikov in s primešanimi laškimi lažmi.

Pozabljenost vlade. V Avstriji in v Italiji so zopet vpeljali zimski čas, to se pravi, zavrteli so kolo časa za eno uro nazaj. Naši gospodje v Beogradu so pa na to čisto pozabili. Tako imamo sedaj čuden slučaj, da teče brzovlak iz Trsta do Logateca po zimskem času, od Logateca do Maribora še po letnem in od Maribora pa zopet po zimskem času. To je v resnici zmešnjava, da se mora še revnemu koflu zmešati. A naši gospodje v Beogradu so mnenja: „Ima vremena.“

Statistika Prekmurja. Prekmurje, kolikor smo ga dobili po trijanonski mirovni pogodbi, šteje po statistiki iz 1910 leta 89.752 prebivalcev; izmed teh se je priznalo 67.491 za Slovence, 20.163 za Madžare, 2.098 za Nemce. Ker še imajo Madžari in Nemci opcijsko pravico, da si lahko izberejo avstrijsko ali madžarsko državljansko pravico, ima zazdaj, dokler se Madžari in Nemci ne poslužijo svoje pravice, le 67.491 Slovencev v Prekmurju volilno pravico za ustavodajno skupščino v Beogradu.

Kazni za poslance. Predsednik Narodnega predstavništva je odredil, da se 122 poslancem, kateri niso bili pri seji Narodnega predstavništva dne 17. t. m., odtegne 11 dnevnic do prihodnjega 28. septembra. Naša država bo na ta način prihranila 107.260 dinarjev. Med kaznovanimi poslanci se nahaja tudi solnik Voglar, kateri voglari v Mariboru in pripravljajo tla za volitve, mesto da bi se udeleževal seji v Beogradu.

Voglar v Prizrenu. Neki hudomušnež je ovadil, da si bo poslanec Voglar zagibal mesto pri neki banki, če propade kot kandidat, drugi pa je izuhtal, da bo prišel v tem slučaju v Prizren za profesorja, ker je g. Voglar hud centralist in hoče s svojim zgledom pokazati, kaj je centralizem.

Gospod Jerše je prišel zopet malo k sebi, ko je čital v „Novi Pravi“ odgovor na našo notico, ki ga je poslal en nam dobro znani uradnik z namenom, da ga opere. Toda ta odgovor je izpadel zelo klaverno; nasprotno: potrdil je le to, kar smo mi trdili in še več. Dopisnik se namreč postavlja na stališče, da Jerše nima samo pravice z nemškimi strankami govoriti nemški, nego da je to njegova dolžnost. Ta je pa lepa. Slovenskega uradnika v Jugoslaviji da je dolžnost, govoriti z nemškimi strankami nemški. To so moderni sofisti. Gospod Jerše in njegov dopisnik pa naj le gresta v Gradec in naj tam zahtevata od nemškega uradnika, da naj govori z njimi slovenski in videla bode, kaj se bo zgodilo. Res, čudne pojme imajo ti naši gospodje o uradovanju. O tem pa le naj sodi javnost. Pričakujemo na to zopet odgovora! Slovenski uradniki pa, ki ne znajo slovenski, pa se le naj kar hitro učijo nemški, da bodo v stanu zadovoljiti svojim dolžnostim, kakor to delata Jerše in njegov dopisnik.

Razkrinkani. Dne 29. avgusta t. l. so priredili „Studenti“ veselico s plesom pri Stefanu Beraniču, gostilničarju v Zupeči vasi pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Cisti dobiček so obljubili za „Dijaško kuhinjo“. Na ta način so preslepili načelnika našega bralnega društva, da jim je posodil kulise, ki so last bralnega društva. Cistega dobička bržčas niso dali „Dijaški kuhinji“. Veselica ni bila dijaška, ampak prireditelj „samostojnežev“. Dne 5. septembra so pa ti „dijaki“, ali bolje rečeno „samostojneži“ zopet priredili veselico. Ker so pa bili kot „samostojneži“ razkrinkani, veselice sploh ni bilo. Izgovarjali so se, češ, da je deževalo, čeprav je bilo najlepše vreme. Zopet ena polomija „samostojnežev“ več!

Umrli je občasno postojani posestojnik in trgovec ter cerkveni ključar v Lučah, Ivan Krivec, p. d. Stojilje. Njegova hiša je radi gostoljubnosti slovela da-

leč na okrog. Na dan pogreba rajnega je njegova blaga in vzorna žena podarila tamošnji požarni brambi znesek 200 K, za kateri velikodušni dar ji pri srčna hvala. Rajnemu pa svetila večna luč!

Umrli je dne 15. t. m. na Sladki gori nadučiteljeva vdova gospa Marija Sebat v 81. letu svoje starosti, mati vč. g. Antona Sebat, župnika k Gor. Polskavi. Bila je vzorna krščanska mati. Počival v miru! Žalujemo sinu in hčeri izrekamo svoje sožalje!

Gg. bogoslovci, tudi prvoletniki se opozorijo, da si že sedaj oskrbijo učne knjige pri starejših gospodih dušnih pastirjih, ki jih naj blagohotno posodi-jo oziroma proti primerni odškodnini prepustijo duhovniškemu naraščanju. Po knjigotržnicah se namreč ne dobijo več. Ravnateljstvo kn. šk. duh. semenišča pa obenem prosi vse velečastite gospode po škofiji, da mu pri izvršitvi oporoke umrlih sobratov naklonijo zlasti one knjige, ki so v prid mladim gg. bogoslovcem.

Javno vprašanje na prometno ravnateljstvo. V nedeljo, 19. t. m. je na koroškem kolodvoru čakal vlak, da je blagajna dovršila svoj posel, do 6.30 ure, vkljub temu, da ima odpeljati ob 5.52. uri. Ker so vozne cene tako visoke, bi se pričakovalo, da železnična uprava vsaj poskrbi, da bodo potujoče občinstvo, vsaj točno prišlo na svoj cilj, a ne s polurnimi zamudami. Če se mora že skoraj vse vozne listke pisati (kar je sedaj menda radi pomanjkanja vozniških listkov potrebno) naj se prideli blagajni drugi uradnik, da ne bo treba stati kar cele ure pred blagajno, predno se pride na vrsto. In če bode poslovanje bolj točno, bodo tudi potniki prihajali točno, tako pa prihajajo šele okrog 6. ure, češ, saj pridemo hitak še pravočasno. Napravite red, to smemo pri današnjih visokih tarifnih menda vsaj zahtevati!

Novi osebni vlaki na progi Maribor gl. kol. — St. Ilj. Da se ustreže želji prebivalstva, vozita od pondeljka dne 20. t. m. pričeni poleg sedanjih rednih osebnih vlakov na progi Maribor gl. k. — St. Ilj. Se vlaka št. 46 z odhodom iz Maribora gl. k. ob 18. uri 39 in prihodom v Pesnico ob 18. uri 48, z odhodom ob 18. uri 49 ter prihodom v St. Ilj ob 18. uri 59 in štev. 825 z odhodom iz St. Ilja ob 19. uri 17, prihodom v Pesnico ob 19. uri 34, odhodom ob 19. uri 35 ter prihodom v Maribor gl. k. ob 19. uri 57.

Hajdina — ne Hajdin! Novo postajališče na Hajdini ima napis: „Hajdin.“ Dotični, ki so pogruntali ta napis, so menda pobrskali po nemških knjigah, kjer najdemo slovenski pravilno Hajdino zabeleženo pod imenom Hajdin. Najstarejši ljudje v okolici Ptujja pa govorijo vedno: Hajdina, na Hajdin, iz Hajdine itd. Napis „Hajdin“ je nemškutarska spakdranka, Hajdinčani zahtevamo edino pravilni napis „Hajdina“!

Hitrost brzojavne pošte. Okrajno glavarstvo v Mariboru je nabavilo v Prekmurju nekaj semenske pšenice. Za semensko žito so se posebno potegovali občine Zablje pri Poljčanah in Gradiška pri Pesnici. Razdelitev pšenice se je vršila v četrtek in okrajno glavarstvo je v sredo brzojavilo omenjenim občinam, naj pošljejo k razdelitvi zastopnika. Razdelitev se prične, a zastopnikov občin Zablje in Gradiška ni, čeravno so se druge občine, ki so poslale zastopnike obvestile samo pisemskim putem. Rešitev te uganke je: Brzojav je rabil iz Maribora v Zablje od srede do petka popoldne, od Maribora do Gradiške pa od srede do petka popoldne. Hitrost brzojavne pošte, in ogromne brzojavne pristojbine — kako se to ujema?

Popis invalidov. Poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani obvešča vse občinske urade, da iz tehničnih vzrokov ni bilo mogoče še razposlati tiskovin glede popisa invalidov in družin padlih vojakov, ki je bila objavljena te dni v časopisih. Tiskovine se bodo pričele razpošiljati šele v drugi polovici prihodnjega tedna.

Razpis zdravniške službe. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Slov. Bistrica. Interesentje se opozarjajo na tozadevni razpis v „Ur. listu.“

Iz Maribora.

Visok obisk. Naš jugoslovanski admiral Koch se mudi, te dni v našem Mariboru, kjer si ogleda mesto in bližnjo okolico.

Dr. Cvijič o Mariboru. Rektor beograjske univerze in načelnik naše plebiscitne komisije na Koroškem, dr. Cvijič, se je izrazil, da je po vsem tem, kar je videl v Sloveniji, Maribor najlepše slovensko mesto in Ljubljana od daleč ne dosega Maribora ter da bi univerza bolj sodila v Maribor ko v Ljubljano. Po takih sodbah se bodo morda Ljubljanci vendarle kdaj še zavedali, kako daleč je zaostala Ljubljana. Saj nima pravih mestnih cest in ulic, ampak skoro same vaške ceste z blatom in prahom. Večjih trgov ni. Zvezda je nekultivirana, Vodnikov trg pa blaten ali pražen ter poln smrada iz Ljubljane. Največji škandal za Ljubljano je seve neregulirana Ljubljana in neizvedena kanalizacija. Mestne kloake štrlijo v odprto strugo Ljubljance, Ljubljana sama pa izhlapeva iz svojih mlak smrad in razne zdravju škodljive baele. Velepoteznih ulic ni. Nekaj praznih prostorov, ki bi sodili za lepe trge, bodo zdaj sezidali. Na prostoru pred Slonom zidajo banke svoja poslopja, na Taboru pa Sokol svoj sokolski dom. Po drugod se hiše podirajo, da se dobijo prazni prostori. Tu pa se bodo pozidale vse luknje po prav malomestnem in kramarskem načinu. Cela Tavčarjeva doba župa-

novanja je bila v tem oziru neplodna in napredku nasprotna. Da je Maribor res lepši in ugodnejši, vidimo tudi iz tega, da silijo uradniki iz Ljubljane v Maribor. Zadnji čas je že, da se Ljubljanci pobrigajo za olepšanje svojega mesta; sicer bo za veke imela prav pesem: „Stoji, stoji Ljubljana, Ljubljana dolga vas!“

Igračkanje Nemcev. V nedeljo si je dovolila „Sportvereinigung Rapid“ zopet zabavo z mariborskim občinstvom, ki je obstojala v tem, da je pripravljena prvenstvena tekma Herta-Rapid nenadoma izostala. Vzrok temu je bil — kdo bi si mislil — samo princip Rapida, da noče igrati na prostoru slovenskega športnega kluba Maribor, ki je edini tukaj kvalificiran prostor. Namesto da vodi Sportvereinigung Rapid občinstvo za nos, mu svetujemo, da si rajši malo natančneje ogleda svoje člane in stori s tem konec govoricam o igralcih-dezertirjih, ki hodijo baje brez potnih listov iz Nemške Avstrije reševati in vzpodbujati nemškoniacionalno zavest in prenapetost Rapida.

Seja sosveta se vrši dne 24. t. m. ob 17. uri v mestni posvetovalnici.

Sestanek naših somišljenikov bo v nedeljo 26. t. m. ob 5. uri popoldne v dvorani JSZ v Splavarski ulici. Vabljeni so vsi, posebno še delavni sloji. Predaval bo nov govornik. Pridite vsi, povabite še druge!

Važno za društva v Studencih pri Mariboru. Vsa društva, katera obstoje v Studencih, imajo sedaj svoje prostore v župnišču poleg cerkve. Posebno opozarjamo vse člane in vlagatelje Posojilnice, da imajo ista svoje uradne prostore v župnišču (1. vrata na desno) in da uraduje tamkaj vsako prvo in zadnjo nedeljo v mesecu od 10. ure naprej. Priporočamo, da se ljudstvo iz župnije Sv. Magdalene v prav obilni meri poslužuje te svoje posojilnice, katera izkazuje dosedaj prav lepe uspehe.

Narodno gospodarstvo.

Razdelitev sladkorja. Okrajno glavarstvo v Mariboru ima še v zalogi večjo množino sladkorja po 46.50 K na debelo, po 49 K na drobno. Vsi trgovci iz mariborskega političnega okraja, ki žele, da se jim nakaže sladkor, naj to pošto obratno naznanijo glavarstvu.

Obč. gospodarski urad v Mariboru ima v zalogi približno 8000 kg prvovrstne morske soli, ki jo odda obrtnikom, trgovcem itd. za ceno 4.50 K franko skladišče. Zglasiti se je pri zgoraj imenovanem uradu, soba št. 8.

Za popravilo Dravske vojašnice se bodo oddala mizarska, pečarska, zidarska in steklarska dela potom konkurenčne licitacije najnižjim ponudnikom. Interesentje se vabijo, da se udeležijo konkurenčne licitacije dne 25. t. m. ob 10. uri pri komandi mesta. Podrobne informacije dobijo interesentje pri komandi mesta.

Izvoz surovega sadja. Vsem interesentom, ki se pečajo z izvozom sadja, se javlja, da so se dosegle z ozirom na valuto in carino važne olajšave in ugodnosti, tako, da se izvoz lahko vrši brez posebnih ovir. Izvoz sadja je prost. Carina za 100 kg surovega sadja znaša 8 K. Za sadje je odpravljen zahteva kupnine v zdravi valuti. Ker se torej sadje lahko proda za vsako valuto, odpade pri carinjenju „uverjenje“, ki je delalo največje težave. Izkazati se je treba samo z dotično fakturo ali prepisom fakture. Vsi carinski uradi so dobili strog nalog, da morajo zacinjenje surovega sadja hitro izvršiti, da gre blago lahko brez ovire svojo pot. Tudi obratno ravnateljstvo južne železnice je obljubilo, da bo po možnosti dostavljalo potrebne vagonne v prvi vrsti za surovo sadje. Posredovalo bo v tej zadevi tudi pri avstrijskih in nemških železnicah, da bodo tudi te dajale na razpolago prazne vozove za sadje. Interesenti se še posebno opozarjajo, da pravočasno naročajo potrebne vozove na nakladalnih postajah z natančno navedbo kam je sadje namenjeno. Glavnemu ravnateljstvu južne železnice je treba tudi sporočiti, kdaj se nakladanje v večji meri začne. Sadje se prevažna kot brzovozno blago in velja za to blago, nasuto brez embalaže v vagone, poseben znižan tarif, ki je veliko nižji nego tarif, ki velja za navadno brzovozno blago.

Sadje in krompir na Koroškem. Od nekdanj je nudila Koroška za Tirolsko kvalitativno najboljše sadje. Letošnje leto je v Rožu in Podjuni sadje izvanredno dobro uspelo. V Rožu imajo posamezni kmetje izbornega zimskega sadja po vagonih na razpolago. Krompirja pa ima Koroška letos po več sto vagonov, za izvoz. Trgovci pozor! Pojasnila dajejo občinski uradi in krajevni občinski odbori Narodnega sveta.

Zadruga in posojilnice, katere so bile prej članice Verbanda v Gradcu, oziroma Centrale v Budimpešti in niso mogle dobiti vojnih posojil domov, se opozarjajo, da prijavijo obligacije vojnih posojil do 30. septembra t. l. delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Prijava mora obsegati naslov lastnika, vrsto in številko ter skupno nominalno vrednost obligacij, kraj in zavod, pri katerem so deponirane, kakor tudi vzrok, zakaj so deponirane v inozemstvu.

Velika elektrarna pri Brežicah. Mesto Zagreb si bo blizu Brežic zgradilo veliko elektrarno, katera bo mesto Zagreb in druga mesta zalagala z električno silo.

Posledice svobodnega izvoza. V Beogradu so se že začela razna trgovska pogajanja z drugimi državami. Vsa ta velevažna pogajanja so sedaj prekinjena vsled svobodnega izvoza glavnih predmetov iz naše države.

REPERTOIRE Slov. nar. gledališča v MARIBORU

Sreda, 22. septembra: Na dnu. Izven abon.
Četrtek, 23. septembra: Hlapci. Abon 'A' 1.
Sobota, 25. septembra: Brat Martin. Izven abon.
Nedeljo, 26. septembra: Pereant, možje. Izveg abon.
Torek, 28. septembra: Samski dvor. Abon B 1.
Sreda, 29. septembra: Kralj na Betajnovi. Izv. abon.
Četrtek, 30. septembra: Brat Martin. Abon 'A' 2.
Sobota, 2. oktobra: Marija Magdalena. Izven abon.

Mala naznanila.

Razna:

Stanovanje se išče s 1 sobo in s hrano za 1. starejšega gospoda pri krščanskih, zakonskih ljudeh. Tudi velja na deželi blizu cerkve. Ponudbe na upravnistvo do 30. septembra 1920. 761

URE vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Zaloga ur zlatine in srebrnine. Cene smerne. Postrežba točna. **JAN IGNACIJ, MARIBOR** GRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Stampilje
Datum stampilje
Pečate iz medi
Stroje za pa-
giniranje
Aparate za sicanje
aklor
dobavlja

najhitreje in najceneje
Ludovik Šef,
Maribor,
Prešernova ul. 1.
Tovarniška zaloga pa-
pirja in specialna trgo-
vina pisarniških potreb-
ščin. Brzojavi. Papiršef
Maribor.

Prodaja sei

VINA

iz Halez,
lastnega pridelka
in najboljše kakovosti,
prodaja v steklenicah
Jos. Starčič,
trгоvec

Maribor, Trubarjeva ulica
(prej Lutrova ulica). 780

Glasovir, (Stutzflügel)
se prodaja, znanka, Grund-
se prodaja, Gregorčičeva ulica 29,
I. levo. 763

Tri nove postelje
in drugo pohištvo se prodaja.
Limbuška cesta 12, Studenci pri
Mariboru. 764

Posestvo, zelo lepo, 18
oralov zemlje,
sadosnik, travniki, njive in gozd
vse pri domu, 5 minut od fane
cerkve Sv. Barbare v Slov. gor. je
na prodaj. Poslopja in vse drugo
je v najboljšem stanju. Vpraša se
Rogoza pri Hočah št. 15. 765

Posestvo, malo, primerno
ali obrtnika, 2 hiši in lepa ku-
hinja ter vrt, je na prodaj. Vpra-
ša se Rogoza pri Hočah št. 15. 766

Nova zidana hiša
z lepim vrtom se takoj prodaja.
Cesta na Brezje 36, Maribor. 768

Pohištvo za spalno sobo,
popolnoma
opremljeno, secesijon, takoj na
prodaj. Ogleda se v Cvetlični
ulici št. 8, Maribor, Krajnc, ali-
karski mojster. 767

POHIŠTVO

LASTNIH IZDELKOV

iz trdega in mehkega lesa se zavoljo po-
manjkanja prostora po znižanih cenah pro-
daja pri

Peter Hochnegger in dr.
MARIBOR, Koroška cesta 46—53.
Prodaja tudi proti mesečnemu odplačilu. 582

„Metallum“ d. d. za promet že-
leza, kovin in teh-
niških proizvodov.
Zagreb, Illica šte. 112 i 134
prevzame citvanje

cerkvenih ZVONOV

iz bron v vsaki velikosti in obliki, prelivanje
potrtih, kakor tudi popravila počenih zvonov brez
prelivanja. Jamstvo deset let za glas in trajnost.
Zahtevajte prospekte! 760

ZNANO JE!

da se v veletrgovini manufakturnega blaga

Karel-a Worsche

v Mariboru, Gospodarska ulica

dobiva vsakovrstno manufakturno blago v

največji izbiiri po najnižjih cenah

GOSPODARSKA BANKA V LJUBLJANI

VABILO

na

subskripcijo delnic druge emisije.

Izredni občni zbor Gospodarske banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 9. julija 1920, je sklenil v smislu § 7 pravil na predlog upravnega sveta zvišbo delniške glavnice

od 4 milijonov na 8 milijonov kron

z izdajo nadaljnjih

10.000 (desettisoč) delnic po 400 kron

nominalne vrednosti. Ob enem je občni zbor pooblastil upravni svet, da določi pogoje od-
daje ter kurz novih delnic, katere se imajo vsekako polno v gotovini vplačati.

Na podlagi tega pooblastila je sklenil upravni svet razpisati subskripcijo te druge emisije pod sledečimi pogoji:

1. Druga emisija obsega 10.000 (desettisoč) delnic s K 400— nominalne vrednosti.
2. Dosedanji delničarji imajo pravo prevzeti (optirati) na dve delnici prve emisije eno delnico druge emisije.
3. Kurz za optirane delnice znaša K 450—, za neoptirane K 520—. Polèg tega se mora plačati za vsako delnico znesek K 30— kot prispevek k emisijskim stroškom.
4. Subskripcija se vrši pri blagajni Gospodarske banke v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.
5. Subskripcija se začne 27. septembra 1920 in traja do vštèvi 16. oktobra 1920.
6. Subskribent mora izkupilo za podpisane delnice in emisijske stroške takoj pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bi prihajala v poštev.
7. Dosedanji delničarji, ki hočejo pri subskripciji uveljaviti opcijsko pravico za delnice druge emisije, morajo pri prijavi predložiti potrdilo o dodelitvi delnic prve emisije.
8. Dodelitev delnic po končani subskripciji si pridružuje popolnoma upravni svet Gospodarske banke.
9. Nove delnice so deležne dividende od 1. januarja 1921, ter so opremljene s kuponom za leto 1921.
10. Vsakemu subskribentu bo izdala Gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.
11. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Subskribentom, katerim se sploh niso mogle dodeliti delnice ali pa ne v znesku vplačane vsote ob subskripciji, se vrne 1. novembra 1920, tozadevni znesek, ozir. prebitek.
12. Znesek, vplačan za dodeljene delnice, bo Gospodarska banka obrestovala od 1. novembra do 31. decembra 1920 po 3%.
13. Delnice se izroče pozneje proti vrnitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah.
14. Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripada v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu.

V LJUBLJANI, dne 14. septembra 1920.

Upravni svet

Gospodarske banke v Ljubljani.

V smislu § 16 pravil daje na občnem zboru vsakih 5 delnic 1 glas.

762

Hočete kupiti po nizki ceni??

Potem si oglejte veliko zalogo

čevljev 701
dokolenic (gamaš)
oblek
perila
torbic za trg
potnih košar in raz.
galant. blaga ter
vrvi iz prave konoplje pri
Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg šte. 2.

Takoj se sprejme učenec

iz poštene družine v veletrgovino
s papirjem naslov pove iz prijaz-
nosti uprava lista. 759

Prva Jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje d. d.
== NA BREGU PRI PTUJU ==

ima na prodaj 755

prvovrstne gonilne in šivalne jermene

inozemsko provenijence v večjih
možinah, po zmernih cenah.

ŽEPNI KOLEDARČEK

CENA K 7-50 ZA LETO 1921 CENA K 7-50

IZDALA IN ZALOŽILA TISKARNA SV. CIRILA
V MARIBORU.